

1.6.2026

ASIAANTUNTIJALAUSUNTO

EDUSKUNNAN HALLINTOVALIOKUNTA HE 56/2026 vp

Etelä-Savon hyvinvointialue lausuu seuraavaa Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain ja saariston kehityksen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Etelä-Savon hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä HE 56/2026 vp.

Etelä-Savon hyvinvointialue haluaa kiinnittää lainvalmistelussa huomiota hyvinvointialueiden eriytymiskehitykseen. Vaikka lain perusteluissa viitataan usein perustuslain mukaisten palvelujen turvaamiseen, esitys ei pysäytä tai edes hidasta eriytymiskehitystä.

Kokonaisuudessaan ehdotus leikkaa jälleen kerran hyvinvointialueiden rahoituksen kasvua ja siirtää rahoitusta pois alueilta, joissa palvelujen tarve on suuri. Etelä-Savon hyvinvointialueen väestö vähenee, ja väestötappion alueelle jäävät paljon palveluja käyttävät ja iäkkäät, joiden palvelutarve on voimakkaassa kasvussa.

Palvelutarpeen kasvuun kohdistetut säästötoimet eivät ole kannatettavia, koska säästön vuoksi suuren palvelutarpeen alueet olisivat edelleen epäoikeudenmukaisessa asemassa tämän muutoksen johdosta vaikkakin säästö kohdistuu kaikille hyvinvointialueille. Muutos heikentää niiden alueiden tilannetta, joilla on suuri palvelutarve mm. ikääntyneen väestön vuoksi ja samalla väestömäärä vähenee. Etelä-Savossa palvelutarve on korkea ikääntyvän väestön vuoksi ja palvelutarve kasvava, jota rahoitus ei riittävästi ota huomioon.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarvemalliin esitetyt päivitykset ovat kannatettavia, mutta palvelutarvekertoimien tietopohjan laatu tulee turvata ja poikkeavuuksiin puuttua. Tähän pitäisi kiinnittää enemmän huomiota ja käydä havaintoja hyvinvointialueiden kanssa läpi. Hyvinvointialueilla pitäisi olla mahdollisuus tarkastaa omat tietonsa ja saada niistä ajoissa tieto ennen rahoituspäätöksiä. Mahdolliset puutteet tulee ottaa huomioon rahoituksessa.

Saaristoisuutta koskevassa rahoituksen määräytymistekijässä otettaisiin huomioon uusi saaristoisen hyvinvointialueen määritelmä. Etelä-Savon hyvinvointialue halua kiinnittää huomiota siihen, että rahoitus perustuu pitkälti asukasmäärään, mikä vähentää Eloisan rahoitusta. Pelastuksen toimialalla tärkeämpää on kuitenkin kiinteistöjen määrä, joka kasvaa Etelä-Savossa kasvavan kausiasutuksen myötä. Tämä tulisi huomioida esimerkiksi erillisellä kausiasutuksen valmiusmaksulla. Laskennassa tulee ottaa huomioon kausiasukkaiden määrä ja erityispiirteet ehdotettua tarkemmin. Etelä-Savossa kausiasutuksen määrä on hyvinvointialueista suurin, noin 35 % väestöstä. (Lähde:

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

Kausiasutus saaristoisilla hyvinvointialueilla MMM 2025:22). Kausiasukkaat myös asuvat alueella enenevässä määrin ympäri vuoden. Lisäksi pelastustoimen ylläpitokustannukset tulee ottaa huomioon tarkemmin kausiasukkaiden osalta. Etelä-Savon hyvinvointialueen saaristoisuuden perusteella saama rahoitus vähenee 700 000 eurolla, joten vaikutusta on vaikea tulkita kannustavaksi. Etelä-Savon hyvinvointialueen arvion mukaan kausiasutuksen, saaristoisuuden, pitkien välimatkojen ja kauttaaltaan asutun maakunnan johdosta palvelujen kustannukset muodostuvat väistämättä keskihintajärjestelmää suuremmiksi.

Etelä-Savon hyvinvointialue ei myöskään pidä kannatettavana siirtymätasauksiin kohdistuvaa säästötoimenpidettä, jossa valtion rahoittamasta osuudesta siirretään merkittävä osa hyvinvointialueiden rahoitettavaksi vuosina 2028–2030.

Etelä-Savon hyvinvointialue korostaa, että rahoitusmallin muutokset eivät saa johtaa tilanteeseen, jossa hyvinvointialueen rahoitus ei riitä lakisääteisten palvelujen järjestämiseen. Etelä-Savon hyvinvointialue pitää erityisen ongelmallisena säästötoimien kumulatiivista vaikutusta korkean palvelutarpeen ja väestöään menettävillä alueilla sekä sitä, että saaristoisuutta koskevan asetuksen perustelumuistion mukaan Etelä-Savon saaristoisuuteen perustuva rahoitus vähenisi noin 700 000 eurolla (vuoden 2026 tasossa), vaikka saaristo- ja kausiasutusolosuhteet aiheuttavat alueelle todellisia ja pysyviä lisäkustannuksia palvelujen järjestämisessä. Etelä-Savon hyvinvointialue esittää, että jatkovalmistelussa varmistetaan aluekohtainen rahoituksen riittävyys, kompensatiomekanismien riittävyys ja ennakoitavuus sekä tietopohjan laatu ja korjausmenettelyjen läpinäkyvyys ja oikeusturva. Myös rahoituksen pidempiaikaiseen ennakoitavuuteen tulisi kiinnittää huomiota, jotta rahoitusleikkausten vaatimien sopeutusohjelmien laatiminen olisi toteutettavissa vakaampien rahoitustietojen pohjalta.

Arto Jalkanen

**Rahoitusjohtaja
Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa**

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76100 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi